

Հավելված
Հաստատվել է ՀՀ ՎՊԴ Խորհրդի
2014թ. մարտի 25-ի թիվ 10/4 որոշմամբ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱՀՄԿԻՉ ՊԱԼԱՏ

ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության կողմից պետական բյուջեի միջոցների հաշվին իրականացվող մշակութային, կրթական, մարզական օբյեկտների շինարարության և հիմնանորոգման, միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների, հատուկ կրթական օբյեկտների հիմնանորոգման նկատմամբ իրականացված վերահսկողության արդյունքների վերաբերյալ

ԸՆԹԱՑԻԿ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Վերահսկողության հիմքը` ՀՀ վերահսկիչ պալատի 2013 թվականի գործունեության տարեկան ծրագրի 5 և 8 կետը և Վերահսկիչ պալատի Խորհրդի 2013թ. հոկտեմբերի 3-ի թիվ 21/2 որոշումը:

Վերահսկողության նպատակը`

Հայաստանի Հանրապետության քաղաքաշինության նախարարության մշակութային, կրթական, միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների, ավագ դպրոցների, մարզական օբյեկտների, հատուկ կրթական օբյեկտների շինարարության և հիմնանորոգման, ինչպես նաև նախագծային աշխատանքների համար պետական բյուջեից հատկացված միջոցների օգտագործման նկատմամբ ուսումնասիրություն:

Վերահսկողության առարկան` Հայաստանի Հանրապետության քաղաքաշինության նախարարության մշակութային, կրթական, միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների, ավագ դպրոցների, մարզական օբյեկտների, հատուկ կրթական օբյեկտների շինարարության և հիմնանորոգման, ինչպես նաև նախագծային աշխատանքների ծրագրերի իրականացում:

Վերահսկողության օբյեկտը` ՀՀ քաղաքաշինության նախարարություն:

**Վերահսկողության ծավալը`** Հետևյալ ծրագրերը համարվել են էական և ընդգրկվել են վերահսկողությունում`

- Շինարարական և հիմնանորոգման աշխատանքներ
- Նախագծային աշխատանքներ

Վերահսկողության կատարման ժամկետը՝ 10.01.13թ. – 31.12.13թ.:

Վերահսկողությամբ ընդգրկված ժամանակաշրջանը՝ 01.01.2013թ.-ից մինչև

ստուգման ժամկետի ավարտ:

Վերահսկողության մեթոդաբանությունը՝ Վերահսկողությունն իրականացվել է դիտարկման, ստուգման և վերլուծության ձևով, ինչպես նաև կիրառվել են ֆինանսական, կատարողական /ընտրանքային/ և համապատասխանության վերահսկողության տեսակները:

Ստուգումն իրականացվել է նաև փաստագրման և ֆիզիկական /չափագրում/ եղանակով:

Վերահսկողության արդյունքները

Պետական բյուջեով, ՀՀ քաղաքաշինության նախարարությունը 2006 թվականից սկսել է կրթական օբյեկտների շինարարության, վերակառուցման և հիմնանորոգման աշխատանքների ծրագիրը, որը շարունակվում է առ այսօր:

Թվով 74 օբյեկտների համար կնքված պայմանագրերի ընդհանուր արժեքն է 33,031,584.0 հազ. դրամ (հավելված 1):

2006–2012 թվականների ընթացքում ծախսվել է 17,032,943,546.0 հազ. դրամ, սակայն որևէ օբյեկտի շինարարություն չի ավարտվել:

2013թ. ծախսվել է 5,735,863.6 հազ. դրամ:

74 օբյեկտների շինարարությունը ավարտելու համար՝ ըստ պայմանագրերի անհրաժեշտ կլինի ծախսել ևս 11,469,534.0 հազ. դրամ:

Բացի վերը նշված գումարից, վերանախագծվող թվով 26 օբյեկտների տեխնիկական վիճակի բարելավմանն ուղղված աշխատանքների արդյունքում հնարավոր է ծախսվեն ևս զգալի գումարներ:

Ժամանակին՝ ծրագրերը սկսելիս կառավարությունը հիմնանորոգվող, վերակառուցվող շենքերի ու ժողովրդական կամ սեյսմակայունության բարձրացման վերաբերյալ հարցերը պատշաճ չի ուսումնասիրել:

ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության ԾԻԳ պետական հիմնարկ կազմավորվելուց հետո, վերջինիս աջակցությամբ՝ 2012 – 2013թթ. «Հայսեյսմձին և ԿՊԳՀ» ԲԲԸ միջոցով ստացած մասնագիտական եզրակացությունների հիման վրա կատարվել է թվով 74 օբյեկտների տեխնիկական վիճակի հետազոտություն:

Ըստ վերը նշվածի՝ օբյեկտները դասակարգվել են հետևյալ կերպ՝

1. թվով 26 օբյեկտներում 2006 թվականից մինչև 2013թ.-ը ծախսվել է 5,858,155.0 հազ.դրամ: Վերոհիշյալ 26 դպրոցների շինարարությունը ավարտելու համար պետք է ծախսել ևս 4,751,782.0 հազ. դրամ: Սակայն ՀՀ քաղաքաշինության նախարարությունը որոշել է 2013թ.-ի բյուջեով ծախսել ընդամենը 1.0 մլրդ դրամ, շինարարությունը դադարեցնել մինչև 5 – 6 տարի ժամկետով և դպրոցները չահագործել այդ վիճակով:

2. թվով 11 օբյեկտներում 2006թ-ից մինչև 2013թ.-ը ծախսվել է 3,550,566.0 հազ.դրամ: 2013թ.-ին այս դպրոցների շինարարական աշխատանքները ավարտելու համար նախատեսվել է տրամադրել ևս 1,370,993.0 հազ դրամ:
3. թվով 18 օբյեկտներում 2006թ-ից մինչև 2013թ.-ը ծախսվել է 3,544,947.0 հազ. դրամ: Վերոհիշյալ օբյեկտների շինարարությունը ավարտելու համար անհրաժեշտ էր ծախսել ևս 4,695,237.0 հազ. դրամ: Սակայն նախարարությունը, որոշել է այդ 18 դպրոցների սեյսմակայունության աստիճանը բարձրացնելու նպատակով 2013թ.-ին նախագծային աշխատանքների համար ծախսել 189,000.0 հազ. դրամ, իսկ շինարարության համար 692,000.0 հազ. դրամ:
Այս օբյեկտների շինարարությունը ավարտելու համար ըստ կնքված պայմանագրերի անհրաժեշտ է ծախսել ևս 3,800,000.0 հազ. դրամ և կատարել զգալի լրացուցիչ ծախսեր կապված ուժեղացման աշխատանքների հետ: Վերանախագծմանը զուգահեռ նախատեսվում են վերակառուցման աշխատանքներ:
4. թվով 8 օբյեկտներում 2006թ-ից մինչև 2013թ.-ը ծախսվել է 1,635,759.0 հազ. դրամ: Նշված օբյեկտների շինարարությունը ավարտելու համար անհրաժեշտ էր ծախսել ևս 1,364,361.0 հազ. դրամ: Սակայն նախարարությունը, որոշել է 2013թ.-ին այդ 8 դպրոցների շինարարության համար գումար չհատկացնել, այլ սեյսմակայունության աստիճանի բարձրացման նպատակով նախատեսել միայն նախագծային աշխատանքներ 123,557.0 հազ դրամ արժեքով: :
5. թվով 11 օբյեկտներում 2006թ-ից մինչև 2013թ.-ը ծախսվել է 2,195,854.0 հազ. դրամ: Նշված օբյեկտների շինարարությունը ավարտելու համար անհրաժեշտ էր ծախսել ևս 4,250,309.0 հազ. դրամ: Սակայն նախարարությունը, որոշել է 2013թ.-ին ծախսել ընդամենը 895,230.0 հազ. դրամ:
Հարկ է նշել, որ վերը նշված օբյեկտների շինարարությունը չի ավարտվելու և դեռևս 3,360,000.0 հազ.դրամ անհրաժեշտ է լինելու աշխատանքները վերջնական ավարտին հասցնելու համար:
6. 2013 թվականին ՀՀ կառավարության N721-Ն որոշմամբ վերաբաշխված և տնտեսված գումարների հաշվին իրականացվել է թվով 10 նոր օբյեկտների վերանորոգման և հիմնանորոգման լրացուցիչ աշխատանքներ, ինչպես նաև նախագծերի լրամշակման աշխատանքներ:
Վերոհիշյալ վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ կառավարության դպրոցաշինության ծրագիրը տարիներ շարունակ չի ավարտվում: Ավելին, հստակեցված չեն պայմանագրերով նախատեսված աշխատանքների կատարման վերջնական ժամկետները:

Նման մեթոդով իրականացվող դպրոցաշինության ծրագիրը հարցականի տակ է դնում պետական բյուջեի միջոցների ծախսման արդյունավետությունը:

Նախագծանախահաշվային աշխատանքներ.

Ուսումնասիրվել են 27 օբյեկտների նախագծանախահաշվային փաստաթղթեր, որոնք կազմվել են 2006–2013թթ.

Նախագծերը հիմնականում կատարվել են թերի կազմով և բովանդակությամբ: Մասնավորապես.

Որոշ նախագծերում պահպանված չեն պետական ստանդարտով սահմանված շինարարական գծագրերի մշակման միասնական կանոնները և նորմերը:

Խախտվել է <Նախագծային և աշխատանքային փաստաթղթերի հիմնական պահանջեր> ՀՍ ԳՕՍ 21.101-99 պահանջները:

Շինարարության կազմակերպման նախագծերը բացակայում են այն օբյեկտների նախագծերում, որոնց կազմում այն պարտադիր պահանջված է:

Խախտվել է ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 2006 թվականի նոյեմբերի 29-ի N 273-Ն «Բնակելի, հասարակական, արտադրական շենքերի և շինությունների նախագծային փաստաթղթերի կազմը և բովանդակությունը սահմանող կանոններ հաստատելու մասին» նախարարի հրամանի պահանջները:

Հանդիպում են նախագծեր՝ թերի չափագրական գծագրերով, առանց ուղղաձիգ միջերի, հանգույցների մանրամասների, որոնք առանձին դեպքերում կատարվել են ոչ պատշաճ գրաֆիկական որակով:

- Ոչ բավարար ու անորակ կատարված տեխնիկական հետազոտության և թերի մշակված նախագծերի պատճառով շինարարության ընթացքում առաջացել են բազմաթիվ փոփոխված ծավալների համադրումներ:
- Նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի փորձաքննություն իրականացնող կազմակերպությունների կողմից խախտումներով իրականացված նախագծերին տրվել է փորձագիտական դրական եզրակացություն:

Քաղաքաշինության նախարարության կողմից պատվիրակված նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի մաս կազմող նախահաշիվներում ուղղակի ծախսերի վրա կիրառվել է 69.2 %– 76.6% տոկոսադրույք:

Ստորև ներկայացվում է ՀՀ կառավարության որոշմամբ, ինչպես նաև շինարարություն իրականացնող տարբեր մարմիններում շին. նախահաշիվներում հաստատված և կիրառվող տոկոսադրույքների համեմատական աղյուսակը.

Հ/Հ	Նախահաշիվներում ուղիղ ծախսերի վրա կիրառվող տոկոսադրույքներ	ՀՀ կառավարության 23.06.2011թ. թիվ 879-Ն որոշմամբ հաստատված	ՀՀ սոց. ներդրումների կողմից կիրառվող	ՀՀ քաղ. շին. նախ. Ծիգ-ի կողմից կիրառվող
1	2	3	4	5
1	Այլ նյութերի քանակը հաշվի առնող գործակից	5%	0%	5%
2	Փաթեթավորման և պահեստավորման ծախսեր	2%	0%	2%
3	Տրանսպորտային ծախսեր	5.72-13.2%	5%	5.72-13.2%
4	Վերադիր ծախսեր	13.3%	5%	13.3%
5	Շահույթ	11%	8%	11%
6	Ժամանակավոր շենքեր և շինություններ	1-8%	0%	0.75-1.5%
7	Կլիմայական պայմանների ազդեցություն	0.3-3.2%	0%	0.6-1.2%
8	Շինարարական աշխատանքներից հետո շինարարական աղբի տեղափոխում	0.15%	0%	0.15%
9	Փոքր ծավալի շինմոնտաժային աշխատանքների համար նախատեսվող լրացուցիչ ծախսեր	1-2%	0%	0%
10	Չնախատեսված ծախսեր	2-12%	0%	2.5%
11	ԱԱՀ	20%	20%	20%
12	Օժանդակ ծախսեր / կիրառվում է միայն ՀՄՆՀ-ում/	չկա	3%	չկա
13	Նախահաշիվներում կիրառվող տոկոսադրույքներ	75.2%-116.5%	47.0%	69.2-76.6%

Հիմնանորոգման և շինարարական աշխատանքներ.

Ընտրանքային կարգով ստուգված օբյեկտների քանակը՝ 11, որոնց պայմանագրային գումարը կազմում է 878,4 մլն դրամ:

- Հսկիչ չափագրման է ենթարկվել 407.9 մլն դրամի շինարարական աշխատանքներ:

- Ստուգված թվով 11 օբյեկտներում հայտնաբերված անորակ աշխատանքների ընդհանուր գումարը կազմում է 4,982,16 հազ. դրամ:

Ընտրանքային կարգով ստուգման ենթարկված օբյեկտների գերակշիռ մասում բազմիցս կրկնվում են հետևյալ բնութագրական խախտումները.

Շինարարության նորմերի ընդունման մասով.

- Թերի և սահմանված կարգի խախտումներով է լրացվել շինարարական աշխատանքների վարման մատյանները:

Տեղում կատարված ուսումնասիրություններից պարզվել է, որ ներքին հարդարման աշխատանքների և որոշ այլ աշխատանքների, առանձին հատվածներում առկա են անորակ աշխատանքներ:

Օրինակ.

- Երևանի թիվ 93 դպրոցի հիմնանորոգում.

Տեղում կատարված ուսումնասիրություններից պարզվել է, որ պատերի և շեպերի լատեքսային ներկով ներկման, պրես-գրանիտե և մետլախե սալերից հատակների իրականացված աշխատանքներն որոշ հատվածներում իրականացվել են անորակ:

- Երևանի պարարվեստի ուսումնարանի շենքի վերանորոգման աշխատանքներ.

Տեղում կատարված ուսումնասիրություններից պարզվել է, որ շեպերի սվաղում գաջե շաղախով, պրես-գրանիտե, մետլախե հատակների և պատերի կերմիկական սալերով երեսապատման աշխատանքների որոշ հատվածներ իրականացվել են անորակ:

- ՀՀ Գեղարքունիկի մարզի <Գավառի պետական գյուղատնտեսական քոլեջ> ՊՈԱԿ-ի հիմնանորոգում.

Տեղում կատարված ուսումնասիրություններից պարզվել է, որ պատերի լատեքսային ներկով ներկման աշխատանքների որոշ հատվածներ իրականացվել են անորակ:

Հաշվի առնելով վերոգրյալը կարելի է փաստել, որ շինարարական օբյեկտներում սահմանված կարգով պահանջվող տեխնիկական և հեղինակային հսկողությունն իրականացվել է թերի:

Խախտվել է ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 28.09.98թ. թիվ 143 «Շինարարության նկատմամբ հեղինակային հսկողություն իրականացման հրահանգ», ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 28.04.98թ. թիվ 44 «Շինարարության որակի տեխնիկական հսկողության իրականացման հրահանգ»-ի պահանջները:

Հարկավոր է նշել, որ ՀՀ կառավարության 10.02.2011թ. «Գնումների գործընթացի կազմակերպման մասին» թիվ 168-Ն որոշմամբ հաստատված կարգի 69-րդ կետի՝ «Շինարարական ծրագրերի կատարման նկատմամբ տեխնիկական հսկողություն իրականացնող անձի հետ կնքվող պայմանագրով նախատեսվում է, եթե երաշխիքային ժամկետի ընթացքում ի հայտ են եկել թերություններ, ապա տեխնիկական հսկողություն իրականացնող անձը պայմանագրով նախատեսված իր պարտավորությունները չկատարելու կամ ոչ պատշաճ կատարելու համար պատվիրատուին վճարում է տուգանք՝

հայտնաբերված թերության վերացման համար կապալառուի կամ պատվիրատուի կողմից իրականացված փաստացի ծախսերի չափով»:

2013թ.-ին տարբեր մարմիններում կատարված ստուգումների արդյունքները ցույց տվեցին, որ տեխնիկական հսկողություն իրականացնողների հետ կնքված բոլոր պայմանագրերում բացակայում է ՀՀ կառավարության վերը նշված որոշման պահանջները:

Քաղաքաշինության նախարարությունում կնքված պայմանագրերում նշված դրույթը առկա է, սակայն ոչ մի շինարարական օբյեկտում այն չի կիրառվել:

Անորակ աշխատանքների կատարման հետևանքով ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության <Քաղաքաշինական ծրագրերի իրականացման գրասենյակ> պետական հիմնարկի կողմից 2012-2013թթ. ընթացքում լուծարվել են թվով 30 պայմանագրեր.

1. Հեղինակային հսկողության՝ 4
2. Տեխնիկական հսկողության՝ 13
3. Շինարարական աշխատանքների կատարման՝ 12
4. Նախագծային աշխատանքների կատարման 1 պայմանագիր:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Նախագծերը հիմնականում կատարվել են թերի կազմով և բովանդակությամբ: Մասնավորապես.

- Որոշ նախագծերում պահպանված չեն պետական ստանդարտով սահմանված շինարարական գծագրերի մշակման միասնական կանոնները և նորմերը:
- Շինարարության կազմակերպման նախագծերը բացակայում են այն օբյեկտների նախագծերում, որոնց կազմում այն պարտադիր պահանջված է:

Ընտրանքային կարգով ստուգման ենթարկված օբյեկտների գերակշիռ մասում բազմիցս կրկնվում են խախտումներ՝ շինարարական նորմերի ընդունման և շինարարական աշխատանքների կատարման որակի մասով:

Ստուգման արդյունքում արձանագրվել է 4,982.16 հազ.դրամի անորակ շին. աշխատանքներ:

Վերը նշվածը փաստում է այն, որ շինարարական օբյեկտների տեխնիկական և հեղինակային հսկողությունը չի իրականացվել սահմանված պահանջներին համապատասխան:

Վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ կառավարության դպրոցաշինության ծրագիրը տարիներ շարունակ չի ավարտվում: Ավելին, հստակեցված չեն պայմանագրերով նախատեսված աշխատանքների կատարման վերջնական ժամկետները:

Նման մեթոդով իրականացվող դպրոցաշինության ծրագիրը հարցականի տակ է դնում պետական բյուջեի միջոցների ծախսման արդյունավետությունը:

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ՀՀ Կառավարությանը՝

1. Մրցույթի հրավերով ներառած ծավալաթերթը կառուցվածքով, բնույթով և բովանդակությամբ համապատասխանեցնել նախահաշվին (վերադիր ծախսեր, շահույթ, չնախատեսված ծախսեր և ժամանակավոր կառույցներ):

2. Առաջարկվում է բարձրացնել տեխնիկական հսկողություն իրականացման ՀՀ կառավարության որոշմամբ սահմանված տոկոսային չափերը աշխատանքների որակը բարձրացնելու նպատակով:

3. Առաջարկվում է գնագոյացման վերլուծական ինֆորմացիոն կենտրոնի կողմից հրապարակվող տեղեկագրում գներից բացի ներառել նաև վերջիններիս նկարագրերը, տեխնիկական բնութագրերը, ինչպես նաև նախահաշվում կիրառվող աշխատավարձի և մեքենա - մեխանիզմների հաշվարկի համար կիրառվող անցման գործակիցները և տվյալ ամսվա միջին աշխատավարձը:

4. Առաջարկվում է որպես գնման հայտի և պայմանագրի ապահովման միջոց տուժանքի մասին միակողմանի համաձայնության փոխարեն նախատեսել **Երաշխիք**: Կապալառուի կողմից սահմանված ժամկետներում աշխատանքները չկատարելու, կամ ոչ պատշաճ կատարելու դեպքում առաջարկվում է որպես արդյունավետ լուծում՝ Պատվիրատուին իրավունք ընձեռնել կոնկրետ աշխատանքների կատարումը տրամադրելու այլ կազմակերպությունների ծավալաթերթ-նախահաշվով սահմանված գներով՝ կնքելով ենթակապալի պայմանագիր:

ՀՀ քաղաքաշինության նախարարությանը՝

1. Ձեռնարկել միջոցներ՝ վերահսկողության արդյունքում հայտնաբերված խախտումները վերացնելու ուղղությամբ:
2. «Վերահսկիչ պալատի մասին» ՀՀ օրենքի 24-րդ հոդվածի 2-րդ մասի գ) կետով սահմանված կարգով, մեկամսյա ժամկետում Վերահսկիչ պալատ գրավոր տեղեկատվություն ներկայացնել հաշվետվության մեջ նշված խախտումները վերացնելու վերաբերյալ ձեռնարկված միջոցառումների մասին: